

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

Альманах наукового товариства "Афіна"
кафедри культурології

Випуск 10

Том II

ББК 71.0

А 43

УДК 008:168.522

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства „Афіна” кафедри культурології: У 2-х т. – Вип. 10 / За ред. проф. В.Г. Виткалова. – Рівне: РДГУ, 2010. – Т. 2. – 233 с.

Головний редактор:

Виткалов В.Г. - кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології РДГУ (голова редколегії)

Редакційна колегія:

Афанасьєв Ю.Л. - доктор філософських наук, професор НАКККіМ (Київ)
Баканурський А.Г. - доктор мистецтвознавства, професор Одеського національного політехнічного університету
Воробйов А.М. - кандидат педагогічних наук, професор РДГУ
Дем'янчук О.Н. - доктор педагогічних наук, професор Луцького інституту розвитку людини „Україна”
Жилюк С.І. - доктор історичних наук, професор РДГУ
Коваль Г.П. - доктор педагогічних наук, професор РДГУ
Кралоук П.М. - доктор філософських наук, професор НУ „Острозька академія”
Круль П.Ф. - доктор мистецтвознавства, професор Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника
Кушнарєнко Н.М. - доктор педагогічних наук, професор ХДАК
Поніманська Т.І. - кандидат педагогічних наук, професор РДГУ
Постоловський Р.М. - кандидат історичних наук, професор РДГУ
Стоколос Н.Г. - доктор історичних наук, професор РДГУ
Троян С.С. - доктор історичних наук, професор РДГУ
Черніговець Т.І. - кандидат педагогічних наук, доцент РДГУ
Швецова-Водка Г.М. - доктор історичних наук, професор РДГУ
Яремко-Супрун Н.О. - доктор мистецтвознавства, професор РДГУ

Рецензенти:

Арцишевський Р.А. - доктор філософських наук, професор Волинського національного університету ім. Лесі Українки
Брилін Б.А. - доктор педагогічних наук, професор Вінницького державного педагогічного університету ім. М. Коцюбинського

Науковий редактор і упорядник – **проф. Виткалов В.Г.**

ISBN 978-966-8424-77-9

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 26.11.2010 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р. Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

УДК 7(477)

Сташук О.А. – канд. пед. наук, доц. РДГУ

ВІТЧИЗНЯНЕ МИСТЕЦТВО У ТРАНСКОРДОННОМУ СПІВРОБІТНИЦТВІ

Початок ХХІ ст. позначається інтенсифікацією світових інтеграційних процесів; не обминули вони й Україну. Реалії європейської інтеграції України підвищують роль її транскордонного співробітництва, є поштовхом для активізації загальнокультурної діяльності на прикордонних територіях. З огляду на світові тенденції загальнокультурного розвитку, актуальним для держави і її прикордонних областей, є активізація інтеграційної мистецької діяльності. Як засвідчує практика, така діяльність розвивається непослідовно. Не зважаючи на певні досягнення у цій сфері, наявні мистецько-культурні потенціали, значних зрушень у цьому не спостерігається. Відповідно, на міжнародних рівнях загальнокультурні позиції України представлені недостатньо, вітчизняному мистецтву у цьому не надається достатнього значення. Вважаємо, що вітчизняне мистецтво має увійти в європейський загальнокультурний простір, стати в ньому конкурентноспроможним і продуктивним гравцем.

Аналіз останніх досліджень з питань європейської інтеграції показав, що увага вітчизняних науковців в основному зосереджена на соціально-економічних, історичних, географічних та екологічних аспектах діяльності (В.Андрейцев, В.Фесюк, В.Шевчук, І.Ковальчук, І.Студенніков, Р.Філоненко, М.Пашко). Окремі аспекти тенденцій формування нової наукової методології, що містять в собі питання загальнокультурного спрямування, знаходимо у дослідженнях Т.Павлової, Л.Шевченко та ін. Що ж стосується аналітичного вивчення ролі вітчизняного мистецтва в транскордонному співробітництві, то ця проблематика майже не розглядається.

Метою розвідки є розгляд транскордонного співробітництва у культурно-мистецькій діяльності, визначення пріоритетів у цьому напрямі.

З огляду на поштовх інтеграційної активності України, поряд із геополітичними, економічними, екологічними, правовими та ін. проблемами, у процесах інтеграції України у європейські структури важливою є й мистецько-культурна діяльність. Здавна вітчизняна культура посідала особливе місце у загальнокультурних стосунках із сусідами, приваблюючи своєю оригінальністю [1; 192].

Кінець ХХ – поч. ХХІ ст. характеризується посиленням творчої активності вітчизняних митців, художніх угруповань, організацій; виникає інтерес і зацікавлення у налагодженні творчих взаємозв'язків з європейськими мистецькими центрами. Стоїть завдання цілеспрямованого планування і упорядкування діяльності вітчизняних мистецьких інституцій з європейськими культурно-мистецькими структурами.

Транскордонне співробітництво є загальноприйнятним явищем для багатьох держав і становить «специфічну сферу зовнішньоекономічної, політичної, екологічної, культурно-освітньої й ін. видів міжнародної діяльності, що здійснюється на регіональному рівні та, охоплюючи усі загальні їхні форми, відрізняється необхідністю й можливостями активного їх використання, а також наявністю спільного кордону і необхідністю його облаштування, спільним використанням природних ресурсів, вирішенням проблем екологічної безпеки, широким спілкуванням населення сусідніх держав» [2; 25]. У цьому значенні транскордонна співпраця виступає елементом міжнародних відносин, суб'єктами якої є прикордонні території сусідніх держав, а мета співробітництва вбачається в отриманні спільної користі.

Уперше цей термін був запропонований 106-ю Мадридською конвенцією загальних принципів транскордонного співробітництва 1980 р. [2; 25]. Таким чином, мистецько-культурна діяльність становить специфічну сферу міжнародної діяльності з багатьма її формами і відрізняється необхідністю й можливостями активного використання для

отримання спільної користі. Вітчизняне мистецтво здатне стати суб'єктом транскордонного співробітництва, оскільки охоплює широке коло аспектів. Утім, на наш погляд, воно ще не відіграє тієї ролі у транскордонному співробітництві, яку повинне відігравати.

Означимо причини, що заважають використанню його потенціалу в євроінтеграційних процесах. До провідних віднесемо обмеженість можливостей вітчизняних митців щодо участі у спільних проектах, симпозіумах, конференціях тощо. Це впливає з особливостей суспільного життя наших співвітчизників, рівня благополуччя тощо. Недостатність фінансування лягає тягарем на учасників і творців спільних мистецьких проектів і програм. Адже фінансування подібних проектів є конкретизованим і відбувається переважно за рахунок зацікавлених осіб. Державна підтримка культурно-мистецьких заходів незначна, епізодична і нестабільна. Відповідно, маємо певну фактичну законсервованість мистецьких потенціалів, не повне використання їх потужностей. Дається взнаки і відсутність державних програм, що визначали б пріоритети розвитку й шляхи стимулювання співпраці між творчими інституціями України і Європи. Спостерігаємо недостатню інтегрованість України до європейської культури.

Причиною цього становища є перепони, що існують на рівні вітчизняних офіційних установ (і офіційної Європи). Перш за все, спостерігаємо відсутність чинника мистецтва і культури як важливої складової у політичній і соціальній сферах, що проявляється у різних аспектах життєдіяльності держави. Відтак страждає якість загальнокультурних і мистецьких напрямів, що накладає негативний відбиток на транскордонне співробітництво. Сьогодні складно організувати закордонну поїздку митців, працівників творчих установ, викладачів, студентів мистецьких ВНЗ на рівні провінційного міста. У той же час доволі мало в Україні і різноманітних мистецьких заходів із зарубіжжя – художніх виставок, театральних постановок, мистецьких експонувань тощо. Якщо столиця України перенасичена загальнокультурними заходами, то вони майже не проводяться у Луцьку, Рівному та ін. обласних центрах. Це стосується й виставкової діяльності. А саме у наближених до кордонів містах й повинні проводитись мистецькі заходи для ефективного використання їх у транскордонному співробітництві.

Майже не проводяться виставки вітчизняних митців за кордоном; лише окремі з них отримують можливість брати участь у міжнародних виставках, біенале. До цього додамо й відсутність вітчизняних мистецьких центрів, покликаних акумулювати творчі інтереси митців.

Розв'язання цих та інших проблем, пов'язаних із загальнополітичними, політико-правовими, економічними аспектами, не можуть бути справою короткотерміновою. Та й самотність вітчизняного мистецтва, його специфіка, збереження загальних стильових закономірностей і національних традицій дозволяють сподіватись на активну інтеграцію у європейські структури. Риси індивідуального стилю вітчизняних митців зумовлюють самотнє світовідчуття, поетику мистецьких творів, духовність, орієнтацію на національні здобутки. Дані чинники є «приваблюючими» для європейського глядача, посідають не останнє місце у транскордонному співробітництві і загальноінтеграційних процесах. У цьому контексті методологічне «значення для мистецької творчості має гуманітарний стиль мислення, ознаки якого – системність, діалогізм, контекстуальність, нелінійність, евристичність, інноваційність, креативність, рефлексивність. Орієнтація на діалог визначає розуміння мистецтва, пізнання національних мистецьких традицій і художніх здобутків інших народів» [1; 22].

Мистецькі діалоги, співпраця різних рівнів можлива за будь-яких умов; вона є необхідною для творчої реалізації митців. Сьогодні, коли мистецтво у різних країнах Європи розвивається переважно у межах модернізму, постмодернізму й ін. напрямів із загальним прагненням до полістилізму, зміни «світоглядної і художньої парадигми здійснюються у проблемному колі синергетики, якій іманентні «новий діалог людини і природи» (І.Стенгерс,

І.Пригожин), самоорганізація, крос-культурна взаємодія Заходу і Сходу, тенденції подолання мозаїчних уявлень щодо національного та світового мистецтва. У діалозі, передусім з європейськими художніми традиціями і витворюються стильові пріоритети українського мистецтва» [1; 22]. Пошук стильових пріоритетів вітчизняного мистецтва здійснюється шляхом подолання обмеженості, відсталості, завоювання позицій у європейських культурних центрах.

Нині в країні успішно функціонують спільні загальномистецькі проекти глобального характеру, діяльність яких виходить за межі культури і мистецтва. Саме таким є захід Міжнародного Благодійного Фонду, одним із завдань якого є створення в Україні мистецького телебачення, що стане об'єднувальною культурологічною платформою, хребтом розвитку культури, творчих проектів у державі й країнах Східної Європи, носієм європейських цінностей і культурного надбання. До реалізації залучені громадські діячі, представники міжнародних і громадських організацій: швейцарський культурний Фонд, німецький «Гете-Інститут», Французький культурний центр, Центр документації й інформації НАТО в Україні, Східно-Європейський Інститут Розвитку, Програми академічних обмінів ім. Фулбрайта в Україні, Бюро інформації Ради Європи в Україні. Фонд має представництво у Празі, Парижі, Лондоні, Токіо й 14 областях України.

У процесах культурно-мистецької інтеграційної діяльності значення мають довготривалі міждержавні угоди на рівні Міністерств і відомств. Відзначимо угоду про співробітництво між Міністерством культури України та Міністерством культури Республіки Польща, підписану 2003 р., що передбачає співробітництво у галузі культури, науки та освіти для підвищення якості двосторонніх зв'язків у галузі. Дана угода передбачає низку конкретних культурно-мистецьких заходів – виступи театральних і хорових колективів, обмін художніми виставками, проведення спільних фестивалів тощо. Існує й багато інших угод про культурно-мистецьке співробітництво України з державами Європи, але названа передбачає великий спектр діяльності у різних видах мистецтв, на різних рівнях і для різних вікових груп [8; 1]. Саме такі різномасштабні домовленості між державами Європи повинні переважати у майбутньому. Але на сьогоднішній день актуальним є вирішення проблеми підвищення спроможності вітчизняних мистецько-культурних інституцій, посилення їхнього впливу на процеси європейської інтеграції України.

Можна навести чимало прикладів відданості окремих вітчизняних митців, що презентують свої твори за кордоном, популяризуючи українську культуру. Наприклад, мистецькі проекти проф. Львівської національної академії мистецтв Марти Токар та ст. викл. РДГУ Іванни Токар. Уже понад 10 років вони презентують свої твори (художній текстиль, gobelen) в різних країнах Європи, зокрема в Польщі (у містах Кам'яна Гура, Ковари, Кросно), беручи участь у спільних мистецьких проектах (пленер-симпозіум художньої тканини «Мистецтво волокна» (Ковари), Бієнале художньої лляної тканини «Від Кросно до Кросно» (Кросно), міжнародні майстер-класи різних рівнів тощо).

Традиційними стають подорожі вітчизняних митців до Польщі, Чехії, Туреччини та ін. країн. Пленерні живописні етюди, натурні архітектурні замальовки, завершені живописні композиції, – далеко не повний перелік творчої роботи за кордоном. Так, на початку 2011 р. у виставковій залі Рівненського відділення НСХУ відбулось відкриття художньої виставки рівненського митця Миколи Годуна, що здійснив подорож до Турції. На виставці представлені різножанрові живописні і графічні твори, виконані за час перебування у Турції. Аналогічні поїздки здійснили й інші митці; і подібне характерне для Рівного, Луцька, Львова та ін. прикордонних міст. Правда, майже в усіх випадках подібні акції проводяться за власною ініціативою і власний кошт. Доречним було б централізоване планування таких заходів, їх державне забезпечення, фінансова підтримка тощо. Даний вид діяльності здатен стати вагомим інструментом транскордонного співробітництва у мистецтві, якщо механізм

взаємодії державних структур із мистецькими організаціями буде адаптований у відповідності до сучасних загально-мистецьких реалій.

Саме такими виявились міжнародні Майстер-класи з народного ремесла, проведені у польських містах Ольштин і Кентсин. У роботі брала участь доц. РДГУ, вишивальниця Я.Вернюк, інші рівненські митці та студенти. Завершився захід участю у Міжнародному фестивалі «З мальованої скрині», на якому репрезентовано зразки декоративно-прикладного мистецтва. Утім, таких заходів, підтриманих державою, проводиться мало.

У свята загальнокультурного значення перетворюються виставки закордонного мистецтва у прикордонних обласних центрах. Так, у березні 2011 р. у м. Рівному експонувалась виставка польського плакату, присвячена 30-й річниці Польської «Солідарності» та новітній історії Польщі. Подорожувала вона у західних обласних центрах і викликала інтерес громадськості.

Колеги з іноземних ВНЗ також виступають ініціаторами експонувань. Прикладом цього є ініціатива факультету художньої творчості університету Марії Кюрі-Склодовської у Любліні, що передбачала обмін митцями, спільні творчі проекти на території України і Польщі. Реалізація таких заходів спрямована на підвищення якості художньої освіти в університетах, створення польсько-української транскордонної інфраструктури інноваційної діяльності. Подібні проекти заохочують викладачів і студентів мистецьких спеціальностей до активної творчої діяльності в рамках транскордонного співробітництва.

Отже, міждержавну діяльність у мистецтві краще розвивати між сусідніми культурно-мистецькими інституціями, об'єднаними географічною близькістю, спільним кордоном, транспортними шляхами, потенційними можливостями для розвитку інтенсивного прикордонного співробітництва. Транскордонне співробітництво виступає чинником інтенсифікації економічного і культурного життя центру і периферійних територій, сприяє переведенню енергії відцентрових тенденцій периферії держав, пов'язаних із просторовим розміщенням, у конструктивну енергію економічного зростання [3; 23]. Нинішнє гальмування процесів розвитку культурно-мистецьких євро регіональних структур, у яких Україна бере участь, визначає необхідність координації дій і об'єднання фінансових можливостей їх учасників для інтенсифікації такого співробітництва, приділення їм уваги в регіональних і державних стратегіях розвитку.

У вітчизняні мистецькі процеси і процеси євроінтеграції внесла свої «корективи» світова економічна криза, що зменшила активність громадських організацій культурно-мистецького спрямування, рівень фінансування; проблемною залишається й реалізація творів мистецтва. Але попри складнощі, вітчизняна культура знаходиться у стані розвитку, а її роль для процесів інтеграції в Європу може і повинна бути більшою.

Джерельні приписи

1. **Крвавич Д.П.** Українське мистецтво: Навч. посіб.: У 3 ч. / Д.П. Крвавич, В.А. Овсійчук, С.О. Черепанова. – Львів: Світ, 2005. – Ч. 3. – 268 с.
2. **Кицюк І.В.** Теоретичні аспекти транскордонного співробітництва / І.В. Кицюк // Наук. вісник Волинського нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009. – № 4. – С. 23-27.
3. **Максимчук М.В.** Транскордонне співробітництво як інститут розширення економічного простору України / М.В. Максимчук // Там само. – С. 17-23.
4. **Петрова О.М.** Мистецтвознавчі рефлексії: Історія, теорія та критика образотворчого мистецтва 70-х років ХХ – початку ХХІ ст.: Зб. ст. / О.М. Петрова. – К.: Вид. дім «КМ Академія», 2004. – 400 с.
5. **Психологія і педагогіка:** Учеб. пос. для вузов / Сост. и ред. А.А. Радугин. – М.: Центр, 1996. – 335 с.
6. **Титаренко Т.М.** Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності / Т.М. Титаренко. – К.: Либідь, 2003. – 376 с.

7. **Шаблій О.А.** Міжмовна інтерференція як психолінгвістична універсалія / О.А. Шаблій // Мовні та концептуальні картини світу: Зб. наук. пр. – Вип. 11. – Кн. 1. – К.: Вид. дім Д.Бураго, 2004.
8. **Національна культура** [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http // sd. org. ua /nevs.php.id](http://sd.org.ua/nevs.php.id).

Резюме

Зроблена спроба визначення ролі вітчизняного мистецтва у транскордонному співробітництві. Вказано на пріоритетні напрями мистецько-інтеграційної діяльності.

Ключові слова: роль і значення мистецтва, мистецька співпраця, євроінтеграція.

Summary

In the article the attempt to define native culture and art in the general European processes of integration is made. The stiles of art and integration activities of the highest are indicated.

Key words: the roles and meaning of Art, artistic collaboration, European integration.

ЗМІСТ II ТОМУ

Розділ III.**Професійна діяльність як культурний феномен ..... 3***Андропова І.Ф.* Катарсичний вплив мистецького твору як переживання
душевної гармонії ..... 3*Коваль М.О.* Формування системи давньоукраїнського професійного
вокального виконавства ..... 7*Лаврук Н.К.* Українські листівки етнографічного спрямування як джерело вивчення
української народної культури першої чверті ХХ століття ..... 11*Свірідовська Л.М.* Синхронність розгортання різномірних мистецьких процесів
української фортепіанної музики кінця ХІХ – початку ХХ ст.
на тлі європейського модернізму ..... 14*Цюлюпа Н.Л.* Становлення та розвиток національного фортепіанного виконавства
(ХVІІІ-ХХ ст.) ..... 17*Филипчук М.С.* Становлення та розвиток естрадно-оркестрового виконавства
в історичній ретроспективі ..... 21*Тарчинська Ю.Г.* Новітнє і традиційне у соноричі прокоф'євського піанізму ..... 24*Кречко Н.М.* Етичні, естетичні та мистецькі погляди М.Кречка як засада
трансформації хорової культури 70-80-х років ..... 29*Драгомирецька О.* Принципи індивідуального композиторського стилю
Анатолія Авдієвського ..... 34*Негода Н.В.* Сучасне мистецтво в умовах глобальної комунікації ..... 38*Мозгова О.М.* Сучасні напрями розвитку українського пісенного
естрадного мистецтва ..... 40*Сташук О.А.* Вітчизняне мистецтво у транскордонному співробітництві ..... 45*Ковалик П.А.* Особливості використання сучасної української музики у фаховій
підготовці диригента-хормейстера ..... 49*Сметана О.* Фонаційні резерви естрадного виконавця ..... 52*Дука П.П.* Традиції вокального мистецтва та його становлення в Україні ..... 56*Горіна Л.І., Мельничук С.Ф.* Становлення домрової школи на Рівненщині ..... 59*Пономаренко М.І., Корчага В.Г.* Баян і баяністи Рівненщини ..... 62*Буцяк В.І., Турко Н.Є.* Проблемні питання технічного розвитку студентів
із дисципліни «Загальне фортепіано» ..... 70*Сахарчук Р.* Оркестрова і хорова фактура: особливості перекладення ..... 74*Ужинський М.Ю.* Театрально-видовищна звукорежисура ..... 77*Берлач О.П.* Джерельна база дослідження фортифікаційного мистецтва Волині ..... 81**Розділ IV.****Теоретико-методологічні основи збереження народних традицій ..... 85***Школьна Т.* Обрядовість українського цехового музиканта ХVІ-ХVІІІ ст. .... 85*Крусь О.П.* Пісенний фольклор Волинського Полісся
(за матеріалами історико-етнографічних досліджень ХІХ-ХХ століть) ..... 89*Ясінський М.М.* Етнічно-релігійні клуби Галичини кінця ХІХ – початку ХХ ст. .... 93*Злобін Ю.В.* «Сорочинський ярмарок» М.Гоголя як художнє відображення
універсальної моделі українського ярмарку 98

Панасюк І.Ю. Особливості весільної обрядовості Острозщини (за польовими матеріалами, зібраними в с. Українка Острозького району Рівненської області)	102
Самохвалова А. Хореографія весільного обряду Рівненського Полісся	107
Мерлянова О.А. Жіночі танці як елемент сімейної обрядовості	111
Купцова-Величко М.Ф. Корифеї кобзарського мистецтва	115
Мельничук С.Ф. Цимбали на Волині	120
Павлюк І. Роль народних самодіяльних колективів у збереженні української пісні	123

Розділ V.

Художня практика України в історичній ретроспективі	127
Грантовська О.А. Традиції наукового осмислення естетики античного одягу	127
Величко О.Б. Навчально-методична праця Леопольда Моцарта «Versuche grundliche Violinschule» – Auspurg: gedruckt bei Johan Jacob Lotter, 1756 крізь призму просвітницького руху	130
Рабчук І.О. Експресіоністичні мотиви у творчості «бойчукістів»	135
Геккель А.В. Вплив творчості Т.Шевченка на розвиток українського танцювального мистецтва	138
Крижановська Т.І. Специфіка використання духовних творів в курсі «Історія української музики»	141
Давидовський К.Ю. Мистецькі проекти – Міжнародний фестиваль «Київські літні музичні вечори» та «Міжнародна літня музична академія» – у культурно-мистецькому середовищі Києва 2000-2010 рр.	144
Давидчук С. Культурологічні заходи в україно-ізраїльських відносинах	148
Волошина Л. Взаємозв'язок музики і танцю в історичній ретроспективі	154
Вознюк Л.П. Поліхудожній, естетичний потенціал дзвонарського мистецтва в системі підготовки майбутнього вчителя музики	157
Легка І.П. Художній образ як першооснова хореографічного твору	160
Аксьонова І.Ю. Лексичні особливості хореографічної культури Поліського краю	164
Гордєєва О.Ю. Дитячий хореографічний колектив та його роль у фізичному розвитку дитини	167
Стеблецький В. Роль молодіжних субкультур в особистісному становленні молодого українця	169
Бігус О.О. Сучасна фестивальна народна творчість у Прикарпатті	173

Розділ VI.

Регіональний культурний потенціал України	178
Василенко В. Історія Поділля у повісті М.Старицького «Облога Буші»	178
Бачинська Т.В. Аматорське мистецтво Рівненщини: сучасний стан, перспективи	182
Талах І.І. Мистецьке життя Дубенщини	185
Голова Л. Культурно-мистецький потенціал Дубенщини	189
Мельничук С.Ф. Фестивалі Рівненщини як фактор розвитку професійного і самодіяльного мистецтва: з історії проведення	193
Звінчук А.Л. Дмитро Гордіца – творець нового українського сакрального мистецтва	197
Левчук І. Рівненська Спілка художників України в культуротворчому житті регіону	199

Трофимчук В.О. Молодіжне відділення у Рівненській організації Національної спілки письменників України: здобутки, тенденції, перспективи	201
Головко Ю. Ікона Острожчини: сучасні імпресії	204
Кушнарьова Т.А. Вплив архітектури на духовно-естетичний світогляд академічної молоді	206
Лавренчук В.М. Сакральна Вінниччина. Храми і монастирі	209
Башилова Ю. Православні ікони в колекції Вінницького обласного краєзнавчого музею	212
Панасюк О.С. Видозміни загальноєвропейської художньої течії імпресіонізму в національному мистецтві України	215
Гавловська К.М. Сакральне мистецтво української діаспори кінця XIX-XX століть	218
Смоляр О.В. Парк Софіївка – зразок ландшафтного дизайну України	222
Шевченко Н.О. Специфіка організації спелеомаршрутів на території Кримського півострова	226